

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

Visszhang.

Irta: HALMY GYULA.

Év vége felé járunk! Lassan-lassan elérkezik már az a perc, amelylyel ez az év is belerohan az enyészet gyászos tengerébe.

Az idő gyors szárnyakon repül, mulik, de az események, tettek megmaradnak mértéket mutatónak az élet görnyögős utain!

Most egy éve ilyenkor arról vezéreltünk, hogy: „város-e, vagy falu?” Az átalakulás küszöbén állottunk! Élénkesség, forrongás szállta meg a csendes, kis Fogaras polgárait.

Korteskedtünk! Ettünk! Ittünk! Éltettük az új városatyákat! Kombináltunk! Permutáltunk! Variáltunk!... Örültünk!

A kortesvilág hullámai napról-napra újabb és újabb neveket vetettek fel a restaurációra vonatkozólag.

Renezánsz lévén, új idők! Mi is szegény polgárok, új világról álmodoztunk s az evolúció, forrongás korszakát elneveztük „Sturm és Drang periódusnak”, de bizony a radikális átalakulás elmaradt s „nem szült újakat Fogaras párdúca!”

Most egy éve ugyancsak hangoztattuk az átalakulást, föl hívtuk a városatyák figyelmét az urnára; figyelmeztettük őket, hogy tegye mindenik szívére a kezét, hogy meg ne bánjuk tetteinket, lépéseinket!

Hogy megbánták-e vagy nem, azt ők tudják?! Egy év után ime mit visszhangoznak a havasok bércei:

„Inkább maradtunk volna Fogaras város, nagyközség, mint rendezett (rendetlen) tanácsu város!”

Ezt harsogja tele torokkal a „mi-

sera contribuens plebs!” Az a plebs, aki a pótdátot fizeti! Azt szokták mondani, hogy: „a nép szava, isten szava!”

Mi sietünk egy év múlva, hogy erre megadjuk az ekhót; mert ott voltunk a keresztelésnél, mi öntvén a vizet az újszülött fejére, habár szegény a kereszttségben: a rendezett helyett éppen annak ellentétét vette föl.

Kedves polgártársaim! Az átalakulás helyes, de mit ér a név, ha a lényeg, az érték nagyrésztben ugyanaz.

A forma változott csak, de a tartalom a régi!

Mi szerintünk ez nem változás, csak állapot.

Azért szólunk bele most ebbe a koncertbe s nem éppen Szilveszter napján, hátha a körülmények addig — tehát egy hónap lefolyása alatt — oda viszik a dolgok folyását, hogy 1909. január havával megváltozik részben még a lényeg is, mert így a helyzet örökké, vagy évekig nem maradhat. Itt a renezánsznak, az új idők szellemének bele kell nyulnia az adminisztrációba s az ócska, elnyűtt srófok és kerek helyébe újakat kell beállítani, hogy a gépezet ne sztagnáljon, vagy funkcióképtelenné ne váljék.

A mostani csavarok között vannak már elkopottak, vagy megrozsdásodtak; jó volna tehát már azokat kicserélni. Különben is: „varietas delectat! A változatosság gyönyörködtet!”

Nagy dolog az a háború, amelyre már Montekukolli nagy hadvezér megmondta régen, hogy arra három fődolog kell: pénz, pénz és újra csak pénz!

Mi nekünk pedig éppen az nincs,

azért ilyen mizerábilis tehát az állapot. Jóakarattal kérjük a városatyákat, hogy résen legyenek!

Lépten-nyomon olvassuk az újságokból, hogy majd ennek a nagyközségnek, majd annak a városnak a tisztviselőikara ellen indítanak fegyelmi vizsgálatot, vagy helyezik gondnokság alá stb. . . . Nem gondoljuk, vagy nem félünk attól, hogy bennünket is érhet ezekhez hasonló baleset?

Nyugodtan nézzük a dolgok folyását s lehet talán a tizenkettedik órában vesszük csak észre, hogy kiűtött a „krach!” Pedig akkor már késő lesz! Nem látjuk, nem halljuk, hogy Fogaras város háztartása, bevételi forrása: szaporodott volna csak egy fillérrel is egy év lefolyása alatt, holott a kiadások rovata tetemesen növekedett.

Nem látjuk a halas tavat és sok más olyan intézményt stb., amelyek a háztartás jövedelmét szaporítanák; csak a 75 százalékos pótdát! A melyre kilátás van, hogy még mindig növekedni fog, nem ahogy apadna!

Avagy talán él bennünk az a kedves remény, hogy ami egy év lefolyása alatt meg nem történhetett, még megtörténhetik?

Adja isten, hogy úgy legyen, de legalább az egy éves mult nem nyújt reményt olyan jövőre!

Bár csak rossz próféták lennénk, hogy az idő meghazudtolná sorsainkat, hiszen csak mi örülnénk annak a legjobban!

Most egy éve is ugyan ezeket írtuk, ez tehát csak visszhang, a mit a fogarasi havasok adnak vissza!

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar- köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utáztatásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájce)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Ez közügy! Minket tehát e sorok irásánál semmi féle malicia, rossz akarat, vagy személyes gyűlölet, érdek nem vezet; hiszen azért huzódunk be az oduba, az íróasztal mellé mint a pók, hogy távol a világ zajától, minden intenciótól, személyek s klikkek befolyásától teljesen menten, mérlegeljük s ítéljük meg a közügyek folyását.

Nem orakulum az a hely, nincs ott három lábu pithia, csak egyszerű négy lábu szék, amelyről e sorokat világárröpitjük. Gyarló ember vagyunk csak, ez az igaz és nem csalhatatlan római pápa, lehet, hogy sötét szemüvegen nézünk a dolgok folyását s így csal a kép, amit feltárunk lapunk olvasóinak; jobban szeretnénk rózsás színbe látni a világot, de mégis jobb szkeptikusnak lenni, pesszimistának, mint optimistának.

Mint e vármegye őrszeme, erkölcsi; kötelességünk, hogy a mi közügy, nyilvános, azt közöljük. Ezt csak azért tesszük, hogy kiterítsük az ügyet a nyilvánosság boncoló asztalára, mert több szem többet lát, de ezt a polgárság finansziális érdeke is határozottan megköveteli.

Meditáljunk tehát a felett, hogy mik azok a források, amelyekkel jövőre növelhetjük a város háztartásának a bevételeit, hogy a pótdó csökkenjen, s hogy úgy ne járjunk, mint a szentgottárdiak, mert a kép, helyzet ugyan az t. i. nem tudjuk beszerezni azt, ami mulhatatlanul szükséges, mert nincs pénz, a kiadásokra alig jut, vagy van fedezet; jövedelmi forrás pedig nincs!

Több szem többet lát „quot capita, tot sententiae!“

E lap hasábjain soroljuk elő, vitasuk meg, hogy melyek azok a források amelyek a város jövedelmét szaporítanák, hogy a pótdó ne emelkednék már feljebb?

Szóljunk hozzá, mert ez mindnyájunk közös érdeke!

A középiskolai IV. osztályu tehetségtelen tanulók minősítése.*)

Igazában szabatosabb címet kellene közleményem élére tennem, hogy legott teljesen megértessem magam. A szegedi tankerületi kir. főigazgatóságnak egy, a középiskolai IV. osztályt végzett tehetségtelen tanulók minősítésére vonatkozó rendeletéről van ugyan szó, melyet a m. tanév júniusában bocsátott ki a kerületi középiskolákhoz, s mely rendelet értelmében már el is jártak az évvégi klasszifikáció alkalmával az illető tanártestületek. Így többek között a szabadkai főgimnázium tanártestülete is, mely, mint az intézet múlt évi Értesítő-jének 135. lapján olvasom, a főigazgatói hivatalos loirattal nyert jogát az osztályozásnál kilenc esetben alkalmazta. Maga a kérdéses rendelet különben, melyet egész terjedelmében ugyancsak a nevezett intézet Értesítője közöl ez: „Hivatalos látogatásaim alkalmával ismételt hangoztattam, hogy az ifjuság, szülők és tanintézetek érdekében áll, ha felsőbb tanulmányokra kevésbé vagy egyáltalában alkalmatlan növendékeinket eltávolítjuk középiskoláinkból. Hogy ezt sikeresen megte-

*) Az „Országos Tanáregyesületi Közlöny“ legutóbbi számából vettük át ezt az érdekes közleményt azért, mert állami főgimnáziumunk kiváló igazgatójának, — tehát helyismerző — tollából ered és sok tekintetben lokális színezettel is bír.

Szerk.

hessük, addig is míg a nm. miniszterium eziránt intézkedik, saját felelősségemre elrendelem, hogy a IV. osztályt végzett azon tanulók bizonyítványai, kiket a tanári kark a felsőbb osztályokba való föllépésre alkalmatlanoknak tartanak, záradékkal beirják: középiskolai tanulmányokra alkalmatlan.

Egy pillanatig sem kételkedem, sőt jól tudom, hogy Szele Róbert dr., főigazgató urat ezen rendelete kibocsátásánál a legtisztább szándék, mondhatnám, eszményi törekvés vezette, az a magasabb szempont, mely a középiskola céljából és rendeltetéséből érhetően tényleg indokolt és szükségessé is teszi az oda nem való tanulóknak kellő időben való eltávolítását. És azt is tudom másrészt, hogy e főigazgatói intézkedés maga eléggé határozott alakjában tulajdonképpen a vallás- és közoktatásügyi miniszterium idevágó rendeleteiben birja gyökerét, az azokban kifejezett elvi kijelentésben keresi és véli feltalálni jogalapját. Még 1895-ben 64.996. szám alatt adott ki a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a középiskolai tanulók évvégi osztályozása tárgyában egy, inkább csak általános irányítás jellegével bíró rendeletet. E rendelet, amellyel teljesen azonos tartalmu az 1903-ban 12.671. szám alatt kiadott rendelet, — óva a tanártestületeket úgy az idő előtt (az alsó osztályokban) alkalmazott szigorótól, mely a közben lassan kibontakozó tehetség előtt a haladás útját zárhatja el, valamint másrészt főleg a középső osztályokban (III. és IV. osztály) a szerfölött enyhe mérték alkalmazásától, melyhez képest egyes tanárkarok átbocsátanak olyanokat is, akik a tanítás célját általában el nem érték, — a középiskolai tanfolyam e szakaszát jelöli meg, mint olyat, amelyen a tanulók tehetségei a felsőbb osztályokban támasztandó igények szempontjából minden oldalról mérlegelendők és különösen a gimnáziumba nem való elemek kellő osztályozással az iskolából eltávolítandók.

TÁRCA.

MI LESZ?

Ma még egymásért égve, vágyva
Huzódunk el csendes magányba,
Ma még szerelmet suttog ajkam...
Mi lesz azután, mi lesz majdan?
Ma még, bár künn zord tél lehet,
Nem látjuk mi az életet,
Napot látunk, rügyet fakasztván...
De mi lesz majd, mi leszen aztán?
Mi lesz, ha majd szeretve-vágyva,
Beléununk az álmódásba?
Ajukunk nem ég, a szívünk nem ver...
Mi lesz akkor, a szerelemmel?
A napsugár ha fárad, bágyad...
Továrepülnek álmok, vágyak...
Virág letépve, szív kiégve...
Ha dér borul a zöld reményre?
Gaggi Jenő.

A st. louis-i világkiállításról.*)

— A „Fogaras és Vidéke“ eredeti tárcája. —

Írta: VÉRTESI KÁROLY.
(Folytatás.)

Francis kiállítás elnöknek szárnyra kelt ez a szép mondása, mely nem hivatalos

*) A szerző most megjelent „Körutazás Amerikában“ című könyvéből.

szóvirág: „A mi kiállításunk élet, mozgás, szín és összhang.“ Arany szavak, melyek orakulum joslatt számba mennek. Rávall. Állta, amit mondott. Ugy volt. Az elnöknek két keze volt, Taylor Izsák és Skiff Frigyes, mögötte álló tényezők, kiállítási igazgatók, a nagy sikernek munkásai, mértékadó egyéniségek, közismert alakok. Egyesült bennük az ifju erő és az öreg tapasztalás. Tíz évig törték a fejüket ők és még sokan mások, a a dolog minden oldalát meghányták-vetették, acélos erőt adtak a szónak, lelkük becsavagyával dolgoztak, míg a sok terheléssel megteremtették a nagyszerű World's Fairt. Megpróbálok róla néhány sejtelemeszerű képet adni a következő cikksorozatban.

A kiállítás alelnöke Huttig H. Károly, titkára W. B. Stevens, pénztárnoka W. H. Thomson, Roosevelt elnök, mindenütt a homloktéren, ők és mások, időről-időre, napról-napra fokozódóbb hévvel, kedvvel, eredményesen dolgoztak.

Az Unio 15 millió dollárral biztosította a világbiállítását, tehát annyival, amennyit Napoleonnak vételárul fizetett. Ennek az összegnek egyharmada aláírásokból, a másik harmada St. Louis város jótállásából, a harmadik egyharmada pedig az Unio pénztárából volt tervezve. Ezekhez az összegekhez adott még Missouri állam egy milliót és az Unio épületekre 1,953.000 dollárt. Az

Unio államai és territoriumai adtak még mindezekhez 8,680.000 dollárt.

Mac Linley elnök 1901-ben meghívta a kiállításra föld összes népeit. Az Unio egyes államai készülődnek a legserényebben, építenek, nagy házakat emelnek, hogy minél jobban vegyék észre őket. Így nyelt el a nagyszerű világkiállítás 85 millió dollárt. Ez az összeg, a mi koronáinkban ötször annyi.

És elkészült a kiállítás fényesen, ékesen. Nagyon szép a látkepe. Mikor megnyilt, aznap, az állami összes hivatalos helyiségekre kitűzték jelül a lobogót, hogy mindenki szerezzen tudomást a nagy munka elkészüléséről.

A főboulevardon két oldalt, két sor kiállítási palota, négy minden sorban, minden sor egy mérföld hosszú.

Alig hisszük, hogy az épületek fából vannak, mert a belső, külső ruhadszük, elfödik azt egészen. Ha az épületi nagy oszlopokat megkongatjuk, üresség szól belőlük, azt hangoztatják, hogy ideiglenesek.

A kiállítás területen 250 szobor és szoborcsoportozat, ezer eredeti alak van. Nem csak a legnagyobb, de a legjobb világkiállítás akart lenni ez, tanító, nevelő; ahová nézünk, életet és mozgást látunk. Ember és gép, folytonos tevékenységben van.

A tárgyának az amerikaiak gyakorlati fantáziájával való csoportosítása nem tömkeleg, tisztán átlátható, rendez, Könnyen meg-

És a tanártestületek tényleg alkalmazkodó tudomásul is vették a rendeleteket, mert felismerték azoknak a középiskola érdeke folytán indokolt és félremagyarázhatatlan célzatát, s azóta kezelik az ügyet házilag, kellő móddal és eredménnyel. Vagyis a miniszteri rendeletben jelentős rövidséggel hangsúlyozott „kellő osztályozással” esetről esetre elterelik a IV. oszt. végeztével azokat a tanulókat, a kik a középiskola magasabb osztályába felállított követelmények tekintetében nem ütnek meg a mértéket és akikre, magukra nézve első sorban üdvös, ha a tanár kellő felvilágosítással, teljes jóakarattal, még idején láttatja be a hajlamainak és képességeinek megfelelő pályára való átlépés szükségét.

S valóban — én legalább alig mondhatnám — hogy az ilyen okkal-móddal való megegyezés, az ilyen békés megegyezés ne járna a kívánt sikerrel. Magam nem egyszerűen tettem meg és léptem közbe az osztályban tanító szaktanároknál is, hogy azon tanítványaimat, akiknek a felsőbb osztályokba átvitelére értelmi fejlettségük négy év alatt kialakult ítéletünk szerint kellő biztosítékot nem nyújtott, megfelelő osztályozással más pályára tereljük. És ugyancsak én megnyugvással állíthatom, hogy az ily tanulók a más téren való boldogulást elősegítő célzattal mintegy előlegezett ezen bizalommal alig éltek vissza. Nagy részük képzőbe, kereskedelmi, vagy valamely szakiskolába ment s csak egy-kettő próbált szerencsét és megállapodás ellenére kérte fölvetését a következő isk. év elején intézetünk V. osztályába, vagy megkísérelte ugyanazt más intézetnél. De ez esetben is csakhamar kezünkben volt és kezünkben van a helyesbítés módja: a legelső ellenőrző értekezlet kilátás nélküli eredménye már észretérite az ilyen tanulót, aki még mindig a maga idején végül mégis átlépett arra a pályára, ahova hajlamai eredetileg utalták. Ugy, hogy ilyen módon, mondjuk, a IV. osztályu tanulóknak kb. 1/3-a (akik a középiskolai tanulmányokra alkal-

matlanok) onnan a miniszteri rendeletben foglalt elvi eljárás keretében és alkalmazással zajtalanul, a jogos és méltányos érdeksérelmei nélkül rendszerint el is tere-
És ez is a tulajdonképpeni cél, erre az ismertetett miniszteri rendeletek lényege. Éppen ezért a szegedi kir. főigazgatóság érintett rendeletét, mely csupán alakíságot látszik tartalmazni, s amelyre nézve ismétlem, meg vagyok győződve, hogy kibocsátásánál a középiskola magasabb tanulmányi érdekeinek szempontja volt az irányadó, sem szükségesnek és indokoltnak, sem jogosnak és méltányosnak nem tartom, nemcsak, de illetékesnek sem ilyen elvi határozat természetével bíró rendelkezésnek, még ideiglenes kibocsátására sem a főigazgatót, amíg az arra legilletékesebb és legmagasabb tanügyi hatóság, a miniszterium, a maga rendelkező jogánál fogva nem intézkedik. Ilyen intézkedésről pedig ez idő szerint nem hallottam, hogy volna szó, amint talán a főigazgatói rendelet megokolásának egy kifejezése erre következtetni enged.

De felesleges is az ily értelmű intézkedés, középiskolánk tanárai elterelik a miniszteri rendelet szellemében a középiskolából az oda nem való elemeket, mert tisztában vannak azzal, hogy ha a középiskola a maga feladatát sikerrel akarja megoldani, meg kell szabadíttatnia a haladását bénító tehertől, a tehetségtelen tanulók egy jelentékeny százalékatól; hogy valóban lelkiismereti kötelesség rájuk nézve a középiskolai tanulmányokra képtelen tanulók leszorításával nem szaporítani a társadalom nyomortjainak számát. E kiválasztás, ez elterelés azonban mindig megtörténhetik anélkül, hogy az ilyen szükségsszerűségből, mintegy kölcsönös megegyezés útján megfelelő osztályozással utjokra bocsátott tanulóknak bizonyítványába iktatnánk egy olyan ítéletet, amely amellet, hogy merőben szükségtelen, egyszersmind megszegyenítő és megbélyegző, mert mintegy kiközösíti őket és más téren való boldogulásuk elé gördít akadályokat

éppen akkor, midőn a miniszteri rendelettel célzott eljárással a középiskolán segítve, tulajdonképpen segíteni kellene az illetőkön is. Ugyanis az ilyen, a szegedi kir. főigazgatóság rendeletében kifejezett ítéleti záradékkal ellátott tanuló, ha más, nem középiskolai jellegű intézetbe akar lépni, gondolható, hogy milyen elővéleményt alkot és milyen előítélet hatása alatt áll az illető tanártestület, amelytől a tanuló egész pályája alatt — annak legjobb igyekezete dacára is — nem tud szabadulni. Az a bizonyítványba iktatott rövid záradék a legtöbb esetben megpecsételi az ilyen tanuló sorsát, mert mindenki előtt nyilván azt jelenti, hogy ő amolyan salak és selejtes elem, akit a középiskola magából kivetett. Kérdem: minek ennek cégeért ütni? A rossz cseléd bizonyítványába nem szokták bejegyezni a hátrányos minősítést; a középiskolai tanulót, aki az enémü tanulmányokra alkalmatlan, lehet pellengére állítani és esetleg egész jövője fölött pálcát törni olyan ítélet feltétlen kimondásával, mely amellet, hogy csak hátrányokkal járhat, önmagának is ellentmond és következetlenséget árul el. Mert ha megfelelő osztályozattal bocsájtjuk el a középiskolai tanulmányokra egyébként alkalmatlan tanulót, ugyanakkor nem mondhatjuk ki a középiskolai tanulmányokra alkalmatlan „záradékot a bizonyítványban a nélkül, hogy önmagunkkal ellentmondásba ne jutnánk. Hisz a megfelelő osztályzat a felsőbb osztályba föllépésre jogosít, s a képességet vagy képzelenséget végeredményében mégis csak a legnagyobb és legkérelhetetlenebb kiválasztó az élet, az életpálya fogja eldönteni. Ne akarjunk hát kimondani esetleg oly ítéletet, mely akárhányszor igazságtalan is lehet, mert a tapasztalat már sokszor rácsófolta a feltétlen következtetésekre, és orvosolni akarván a bajt, ne keressünk olyan szert, mely rosszabb magánál a betegségnél és a kívánt javulást éppen nem hozza meg. A középiskolára nézve bizonyára csak egy a lényeges és fontos: hogy megszabaduljon minden körül-

tudjuk miből van ez, miből az, hogyan lesz ez, miként amaz, jég, szappan, fagyú stb. Nemesak azt látjuk, hogy itt mi van, hanem azt is, miként lett az. Egy világkiállítás sem tárta elénk beszédesebben a kincseit. Látjuk a lüktető életet a vízben, a földön, az erdőben, mezőn, bányában, gyárban, ipartelepen, vigságban, szomorúságban és gyászban. Jelentős mozzanat. A gépek mozognak az emberek dolgoznak, előttünk éreztek a fonalat guzsalyba, kelepel a szövőszék, nő meg a vászonvég, gypotszövet, vastagodik a szőnyeg, hosszabbodik meg a harisnya. Közimunkán is szöszmételnek többen.

Férfiak, nők minden országból, legkeletibb Ázsiából, mind azt mutatja be, amit tud, rokkát zörögten, orsót forgatni. Olyan népeket ismerünk meg, látjuk őket szemtől szembe, melyeket csak nagy, fárasztó és költséges utazással láthattuk volna meg. Píros kópü, szőke haju svéd és norvég leányt, kackiás olasz menyecsét, erősebb orosz asszonyt, apró lépésű gésát, látunk akármenyit. A ferde szemű japáni emberke, copfos khinai úgy jár itt, mint otthon Nagasaki, Sanghai utcáin.

Itt tiroli nép, ott ir falu, itt Jeruzsálem, ott Manila, Peru, Nigarakua, Honduras*) kincsei bámulatra keltenek; Ceylon, Siam, India, Birma népei tarka egyvelegben mo-

*) Honduras, az öt középeurópai köztársaság egyike.

zognak előttünk. Az összes égővek viseleteit látjuk.

A japán faluban mintegy 40 kereskedés, sok szép tárggyal; akrobaták, hajmeresztő légtornászok, vidor, kedves gésák énekelnek, táncolnak, sok jóval kínálnak meg.

A kínai faluban, melyet philadelphiai khinai kereskedők állítottak fel, látjuk a khinai embereket munká kodásukban olyan eszközökkel, melyeket őseik is már évszázadok előtt használtak.

A kubai Havana-ház tetején kert, délszaki növények, mintha a tropusok alatt volnának, volnának.

Azután, hirtelen változatossággal betekintünk a poláris világba, az eszkimó faluba kerülök, ahol — otthon — a kiveszőben lévő nép. kutyái és jeges medvék társaságában hőmezőn, olyan jeges földön él, mely visszaveri az éjszaki fényt.

Olykor magyar honfitárssal is összeakadok. Egy sátor vendéglőben éktelenül kiabál a pincér, buzdítja az embereket ivásra, esdíti az evésre. Egy békésmegyei magyar volt aki jól betanult az amerikai hűbőba.

A kiállítás egész területén kényelmet szolgáló vállalatok. Sokhelyütt jégbehűtött kítőnő ivóvíz van henger alakú nagy üveg egényben, szomjas ajkak enyhítésére. Egy centet kell a résen becsuszatni s a poharat a kis ére csap alá tenni, megtelik. Ez a legkisebb rezpénz, melyen tollbokrétás indián-

nak a feje van rápréselve, nem igen van forgalomban nagy pénzek hazájában, ahol minden apróságnak ára öt cent; azokon a helyeken, ahol víz van üdülésre, kislányok foglalkoznak pénzváltással.

Mindenütt haladás észlelhető. Azota, hogy London kristálypalotájában 1851-ben az első világkiállítást megnyitották, nagyon előre mentek a versenyző emberek ezen a téren is. A st. louis-i világkiállításon a földmívelési kiállítás nagyobb területű épületben van, mint ott az egész világkiállítás volt. Ez a világ legnagyobb világkiállítása. A kerek világ minden kulturnemzetei elhozták, amit szellem, művészet, mesterség, testi erő és gépmunka létesített. Az emberi tudásban és emberi birásban tulszárnyalja ez a világkiállítás az összes eddigi valamennyit, tiszta sor előtttem.

Itt van Franciaország, az ország minden kincseivel, Németország, tudományával, művészetével, mesterségével, Angolország, a földmívelésével, iparával. A francia izléz, a námet erő és az angol egyszerűség szembeötölő. India, gazdaságával, Oroszország, baktat az előbbieket után. A mi magyar kiállításunk kiesi de jó, szép. Dicséret és elismerés azoknak, kik ezt a nagy világkiállítást ilyen szépen és nagyszerűen rendezték. Francis az élükön, Roosevel a háttérben, mindenütt. Amit alkottak, a civilizáció fenséges emléke marad. Sarunkat, előttük meg kell oldani.

Vége következik.

mények között az oda nem való elemektől és hogy annak biztosítéka legyen meg minden tanártestület egyöntetű és egyértelmű eljárásában. Ez pedig megvan amiért is teljesen szükségtelen oly rendszabályhoz folyamodni, melynek nyomán csak jogos méltatlankodás támadna, s amely ellen, azt hiszem, éppen maga a tanárság közvéleménye foglalná állást.

Major Károly dr.
kir. igazgató.

Fogaras szegényei.

Fogaras, 1908. dec. 5.

Nyáron minden bokor szállást ad, így tehát a szegény embernek nincs olyan nagy gondja, mint télen.

Az áldott nap melegítő sugarai főlegesen fényüzéssé teszik a drága cipőt, a ruházat is csak a legszükségesebb darabokra szorul, még sokszor az is teher. Sőt az élelem nehéz kérdése is könnyebben megoldható, hiszen erdön, mezőn terem vad gyümölcs, gomba, málna, szeder, áfonya stb. . . . ami pénzt és élelmezést ad a szegénynek.

Ha a zord télapó megrázza havas szakállát, vége az aranyjuezi szép napoknak. A bokor elviselhetetlenül szellős lesz, a vadon tenyésző élelmiszereket elfagyasztja a hideg, elfödi a hó.

A test melegebb és melegebb ruházatra szorul.

„Hol a boldogság mostanában, barátságos meleg szobában!“ — mondja Petőfi.

Vannak azonban az életnek olyan szerencsétlen lényei is, akik nemesak, hogy meleg, de semminemű hajlékkal sem rendelkeznek. Árván maradt gyermekek, munkaképtelen öregek; gyenge elméjű. szájalomra méltó teremtés is akad minden városban, kiknek: hátán házuk, keblükben kenyerük.

Vajjon ezekről kik gondoskodnak? A jótékony emberiségnek, különösen az érző szívű nőknek kell az ilyen körülmények között a mezők lilomját felruházó gondviselés helyét betölteniök.

Hogy vannak ilyen áldott lelkű nők, azt fényesen igazolják a napi lapok rovatai, ahol naponként nyugtázzák az ingyen kenyér, tej és melegedő szobákra érkező kegyes adományokat. Főrangú hölgyeink vonzó példával járnak elöl ezen a téren. Vajjon a mi tollunkra szorul-e Dániel Ernőné báróné, vagy Apponyi Albertné grófnő, akik saját villájukban engednek át egy-egy arra való helyiséget és adományaikkal, személyes buzgólkodásukkal ezer és ezer szegény ember életét mentik meg, halálját érdemlik ki.

Nálunk Fogarason — sajnos — még mind ez ideig nem a nemes szív, a jótékonyosság, a szegények segítése a vezető eszme sokféle jótékony egyleteinkben sem. Alig van város, ahol annyi és

oly sokféle egyesület élne, mint Fogarason, de ennek látszatja alig van.

A főispáni pár kijelölte az egyenes és követendő utat a vöröskeresztes püniken, hogy ezután milyen uton haladjanak.

És mit tapasztalunk.

A román nőegylet kebelében két párt keletkezett s egyik szemrehányásokkal illeti a másikat, amelyből kontrabont támadt. Hát érdemes a csárdásért ilyen mértőföldre terjedő viszályt csinálni? Mi magyarok nem egyszer táncoltuk a hórát s mégis magyarok maradtunk s a barátság, az összhang kedvéért sokat meg tesz az ember.

A vallási, nemzetiségi és társadalmi kasztrendszer legpompásabbán nálunk virít és egyesületeink — még a főispáni pár által kiadott jelszó ellenére is — korántsem a jótékonyágban versenyeznek egymással.

Az általános és folyton fokozódó drágaság kényszeríti még a jobb módú családokat is, hogy korlátozzák kiadásait.

Aki ezelőtt csak 7—8 évvel 3—4 ezer koronából megélt, annak, hasonlóan élve, ma már 6—7 ezer korona kellene!

Ha tehát azóta jövedelme nem szaporodott hasonló arányban, kénytelen összebb huzni magát.

És mégis mit tapasztalunk?

A folytonosan növekedő fényüzést és élvezethajhászást és az egy-egy téli szezonban 10—12 bál zsufolt látogatottságát. Ez utóbbi ugyan a jótékony cél érdekében helyes dolog, de szerény véleményünk szerint a begyült több száz koronát azután helyes jótékonyágra kellene ismét kiadni s a bál kiadásait lehetőleg redukálni.

A jótékonyágnak egyik leghelyesebb és legszükségesebb tere a hajléktalanul fagyoskodó szerencsétlenek hajlékkal való ellátása. Közvetlen szemlélés után írjuk e sorokat. A lehető legborzasztóbb képet mutatja egy ilyen szerencsétlen teremtés, amint a hideg téli éjszakában valami szellős, fütetlen fedél alatt huzza meg lopva magát.

Azért tehát eszménk elsősorban a városi előljárósságot illeti, de szól az nagyrészt a sokféle jótékony egyesületnek is, amelyek vallás és nemzetiségi különbség nélkül hivatva vannak ez ügyet felkarolni és minden egyes bevételükből e szép célra adakozni, hogy mielőbb elérhessük a civilizációnak azon szerény fokát, hogy néhány szegény, hajléktalan embertársunk nem fagy meg szemeink láttára akkor, amikor mi fütött szobákból nézzük a tél szeszélyét.

Halmy Gyula.

H I R E K.

Szinészet.

Fehér Károly tegnap, e hó 5-én kezdte meg előadásait Fogarason, a „T a t á r j á r á s“ operettel. Reméljük, hogy az első szindarab címe nem akar célzás lenni a társulat ittidőzésére, annál inkább hihetjük ezt, mert hát Fehér színigazgatót ambiciózus, törekvő embernek ismerjük, aki, — ha kellő méltánylásra, pártolásra talál, igyekszik a közönség tetszését megnyerni.

Az előleges színházi jelentésben felsorolt személyzet névsorából alig egy-kettő emelkedik ki ismerősként. Örömmel látjuk közte a Szatmári párt, akiknek egyénisége, művészete biztosítja a sikert és tetszést mindenkor. Ha hihetünk a névsornak, ezuttal minden szerepkört betöltöttek és ámbár tultengésben van a repertoáron megint az operett, legalább vigjátékot, drámát, népszínművet, sőt horribile dictu! . . . még operát is látunk. Elismeréssel konstatáljuk, hogy az 1908. év januárja óta a fővárosban bemutatásra került legújabb darabokat igéri a színigazgató, de úgy mondja ám a példaszó, hogy: az ígéret szép szó, ha megadják úgy jó!

Mindenesetre Fehér mellett szól az a tény is, hogy míg más években októberben, a nyári, csekélyszámú társulattal jött Fogarasra és itt szedte össze tagjait, itt tanult össze a társulat, addig ma összetanult, szervezett társulattal, kész repertoárral jön hozzánk.

Ennek ellenértékeként Fogaras 70-nél több bérlettel, tehát kellő anyagi támogatással várja a színészeket és így remélhető, hogy ha a közönség biztosítja az anyagiakat és nem támaszt fővárosi igényeket, — a színészek pedig igyekeznek eleget tenni kötelességüknek, megnyerni a közönség rokonszenvét, ezuttal eltűnnek a kölcsönös elégedetlenségek. Mert igaz az, hogy Fogaras sokszor nem pártolta eléggé a színészeket, de hát ha a legelemibb kívánalmaknak sem felelnek meg, ha primitíven összetakolt színpadon szerepet nem tudva, fülsértő hangokkal szórakoztatják a közönséget, mint a múltban nem egyszer, — hát bizony nem kívánhatja senki, hogy szívesen áldozzon a közönség a „haza oltárán.“

A jól összetanult, ambiciózus tagokból álló, kellő erővel rendelkező társulat azonban mindig megtalálta Fogarason a kellő méltánylást, amint erre éppen Fehér Károly is tanu lehet. Reméljük, hogy társulata tavalyi hiányait most már teljesen kipótolva jött közénk, továbbá, hogy nem csak operettet ad estéről-estére, hanem variálja majd a műsort, amint ígérte is.

A tegnapi első előadásról jövő számunkban referálunk.

H. Gy.

— **Kormány képviselő.** Major Károly dr., kir. igazgató folyó hó 18-án Békésre utazik, hogy ott a javító érettségi vizsgálaton mint kormánybiztos vehessen részt.

— **Személyi hír.** Péter Károly egyh. ker. titkár, Nagy József ref. esperes és Ignác László kovásznai ref. lelkész a hó 2-án Fogarasba érkeztek, hogy az állam 30 millió korona segélyösszegéből a segélyre szoruló szegény ref. egyházakat részesítsék. Vidékről Oláhujfalú és Dombos ref. egyházak kapnak segítyt, amelynek összegét Jakab György és Gidófalvi Károly lelkészek előterjesztésére a bizottság állapította meg. Nagy jelentőségű dolog ez, mert a románság közé ékelt, folyton erőtlenedő kis magyar egyházak ezáltal felszabadulva a súlyos terhektől, erősödni, gyarapodni fognak, tehát mintegy a magyarságot erősíti az egyház és állam ezen segélyezéssel.

— **Fogadó órák.** A fogarasi m. királyi állami főgimnázium tanárai, a gyermekeik tanulmányi előmenetele és erkölcsi viselete ügyében eljáró szülőket a december hó 11-én tartandó II. ellenőrző tanácskozása után az intézet tanári tanácskozó helyiségében a következő sorrendben fogadják:

December	14.	hétfőn	d. e. 9—10	Albert János.
"	15.	kedden	d. e. 9—10,	Halmy Gyula.
"	15.	"	10—11.	Vodrácska V.
"	16.	szerdán	d. e. 9—10.	Fridrich András.
"	16.	"	d. e. 10—11.	Reider Béla.
"	16.	"	d. e. 11—12.	Kaufman György dr.
"	17.	csütörtökön	8—9.	Málnásy Károly.
"	17.	"	9—10.	Krebsz Ernő.
"	17.	"	10—11.	Tas Kálmán.
"	18.	péntek	9—10.	Papp István.
"	19.	szombat	8—9.	Babics Mihály.
"	19.	"	9—10.	László Béla dr.
"	19.	"	10—11.	Ambrózy Pál.

Fogaras, 1908. december 5-én.

Az igazgatóság.

— **Felülfizetés.** A Bornemissza Anna nőegylet estélye alkalmából utólag Csiky Zsigmondné 4 kor. fizetett felül, amelyért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Szabad liceum.** Mult hó 28-án V o d r á s k a Vencel főgimn. tanár nemzeti történelmünk főbb mozzanatairól tartott szabad előadást, bámulatos memóriával idézgetvén a sok évszámot, amelyekben hazánk, nemzetünk főbb eseményei történtek. Ismert, kiváló előadási tehetsége élénk tetszést aratott ezuttal is. Tegnap, dec. 5-én Lesmann Henrik dr. megyei főorvos a modern világítás és egészségügyi jelentőségéről tartott

értekezést. Ebben a ciklusban még Papp István tanár az égi testekről fog dec. 12-én beszélni. A következő ciklust február 6-án Kaufmann György dr. nyitja majd meg, a fehér fény összetételéről tartva előadását.

— **Nyilvános cáfolat.** Budapesti munkatársunk írja, hogy a fogarasi románság nyilvánosan megcáfolta munkatársunk Budapestben mérsékletokról nyilvánított diószerű véleményét. Munkatársunk ugyanis az „Országos Magyar Szövetségben” állandó védelmezője volt a fogarasi románságnak. A fogarasi vöröskeresztegylet nagyszerű estélyén jelen volt román nők ellen a budapesti „Lupta”-ban B. T. aláírással megjelent cikk azonban élénk visszatetszést szült az ottani körökben, mert ezzel nyíltan megcáfolták a fogarasi románságról elterjedt diószerű véleményt.

— **Román gyűlés.** A mérsékelt román párt alakuló gyűlését január elején Fogarason akarja tartani. A tárgyalások ez ügyben Serbán, Metian, Babeş és Alexis között most folynak.

— **Értesítés.** Tiszteletteljesen értesítem a dalegyleti tagokat, hogy dalegyletünk zászlóavatási ünnepélye és hangversenye 1909. évi január hó 9-ére van kitűzve s az arra vonatkozó előkészületek és próbák már nagyban folynak. Hétfő (7-én) este 6 órakor az állami elemi iskolában a vegyes karnak összpórája lesz, a melyen a tagok pontos megjelenése mulhatatlanul szükséges. — Kérem tehát azon és a következő próbákön résztvenni sziveskedjenek. — Dalegyleti elnök.

— **Legújabb beszédek** cím alatt jelent meg Vértési Károly köz- és válóügyvéd munkája Zomborban, aki lapunknak is kiváló munkatársa, amiut azt lapunk mai tárcája is bizonyítja. Vértési már nem új ember az irodalom mezéjén, jelen munkája éppen a 15. kötet s munkálkodása nem sablon szerű s nem is a csapongó fantázia szülötte; mert ő az Alpesek alatt jár Bécestől Genfig, elmegy Olaszországba, Egyiptomba, Palesztinába, Konstantinápolyba, Berlinbe, Koppenhágába, Drezdába, Svéországba, Norvégiába, Spanyolországba és portugáliába, Amerikába s a közvetlen tapasztalat útján szerzett benyomásokat, képeket írja le s így munkálkodása jobban hasonlít Szomere Bertalan író munkálkodásához. Jelen könyve hat részre van felosztva. Az első részben összeszedte, kiadta hazafias beszédeit hazafias ünnepeken. Különösen sokat szónokolt Vértési a Schweidl-szobor lécsítése ügyében. A II. rész beszédek gyűléseken a Bácsbodrogme gyei Irodalmi Társaság gyűlésein. A III. rész beszédek küldöttségekben. A IV. rész pohárköszöntők. Az V. rész üdvözlések sürgöny útján. IV. rész vegyes írások és cikkek. Az egész kötetet hazafias érzelem lengi át s különösen azok, akik szeretnek dikciózni, ünnepi beszédeket tartani, azok érdekel for-gathatják ezt a könyvet, mert sokat tanulhatnak belőle. A könyv 217. oldal, a könyv kiadója Zomborban, s megrendelhető nála 2 koronáért.

— **A gazdasági titkárság.** A lapunk legutóbbi számában felvetett eszme élénk visszhangot keltett közönségünk

körében. Általános a vélemény, hogy eddig azért nem prosperálhatott ez a nagy hézagot betöltő egyesület, úgy, a hogy kellett volna, mert minden meg-feszített és kifogástalan munkásság mel-lett is, mellékfoglalkozás volt csak, tehát teljesen senki sem szentelhetette neki ide-jét. Most azonban minden valószínűség szerint olyan egyén kerül majd a titkári állásba, aki semmi egyéb hivatallal nem bírván, szaktudását, képzettségét, kiirott, gyakorlott stílusát, tollát a rendelkezé-sére álló teljes szabad idővel párosítva, nem csak irodai munkát végez, hanem a vidéket is állandó megfigyelés, segítség és személyes megjelenéssel alakíthatja gazdaságilag át. Mivel lelkes főispánunk kezébe van letéve ez a dolog, teljes a reményünk és bizodalunk, hogy ő meg-találja majd azt az embert, aki a fenti összes kívánalmaknak megfelelően, virág-zásnak indítja az egyesületet.

— **Új hivatalos lap.** A vármegyei kis-tisztviselők, segédszemélyzet mozgalma alkal-mából: új magyar lapindult meg Fogarason, amely az ország összes vármegyei tisztvise-lőinek az érdekeit pártfogolni fogja. Mivel a mozgalom innen indult ki, tehát a lap is itt jelenik meg: Thierfeld Dávid könyv-nyomdájában. A lap kétrészből áll. Az első rész a vármegyei szakügyeket tárgyalja tisztán, kizárólag; második része pedig szépirodalmi tartalmu, melyben társadalmi irányu cikk, költemény, tárcsa van. — Az új szaklap fele-lős szerkesztője Borsai Rezső várm. iroda-igazgató. Megjelen havonként kétszer, 8 olda-los terjedelemben. — Nos és ezek után mer-jék még mondani, hogy Fogaras nem köz-pont, hiszen ő fogja irányítani a többi vár-megyét, vagy legalább is e lap azok segéd személyzetét.

— **A tűzoltóegylet.** Ezek az egyesü-letek: temetkezési egylet, tűzoltóegylet an-nak idején mind hibás alapokra voltak fek-tetve s az országban közülök nagyon sok már meg is bukott, vagy a bukás szélén áll. Okul-ván a temetkezési egylet helyzetén a tagok között az a hang merült fel, hogy a tűzoltó-egyesületet — mielőtt valami „krach” ütne ki, felkellene oszlatni, hogy a szegény tagok még most valami pénzhez jutnának. Egyszó-val az esetleges bukást el kellene kerülni. Ezzel korántsem vádoljuk semmivel sem a fenti egyesületet, csak a tagok finánciális ügyében emeljük fel ezennel figyelmeztető szavunkat, még nem késő.

— **Walther főigazgató dolgozik.** Irány-adó tanügyi körök már régóta foglalkoznak egy, a brassói róm. kath. főgimnázium mellé felállítandó internátus kérdésével. Az eszme megvalósítása azonban ez ideig újabb és újabb akadályokba ütközött, míg végre most az ige testté lön. F. hó 2-án nagy öröm érte a gimn. tanári karát, ugyanis Walther Béla főigaz-gató, ki épen most ott végzi hivatalos látogatá-sát az iskolában, d. e. 10 órakor összegyűj-tötte a tanári kart s közölte, hogy egy hozzá

Legszebb és leghasznosabb
karácsonyi és ujévi
ajándék — egy valódi **Singer varrógép** **Sárközy,**
mechanikus gépraktárából (Bethlen-u. 4. sz.)

érkezett hivatalos leirat értelmében a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter a felállítandó internátus céljaira 80000, nyolcvanezer korona segélyt nyújt. Így most már a száz universitástól kapott évi segéllyel együtt a pedagógiaiilag oly fontos internátus felállítása tényre válik. A testület nagy ovációban részesítette a fenkölt lelkű kultuszminisztert, Apponyi Albert gróf ő nagyméltóságát és az örömhirt közlő főigazgatót, kiról tudja, hogy e kérdést szívében hordozta, illetékes helyen melegen ajánlotta s így az örvendetes siker elérésében nagy része van.

— **Piaci drágaság.** Valóban nagyvárosias méreteket ölt Fogarason a drágaság. Mikor 10 fillér egy tojás, 32 kor. egy kis ölfafa, hogy a zöldség és tajfélektől ne is szóljunk, — akkor csakugyan megáll az ember esze és aggódva kérde: hogyan élhet hát meg az emberiség óriási túlsúlyban levő szegény része? És még hozzá nem is igyekeznek az arra hivatottak segíteni a dolgon!

— **Dühöng a tifusz Szébenben.** Szébenből írják, hogy ott nagyon uralkodik a tifusz. Eddig már ötvenen fekszenek a járványban, súlyosan megbetegedve; sőt azok is, akiknek Nagyszebenben volt dolguk Fogarasról, többen tifuszba estek, ami bizonyára az ottani rossz ivóvízből származik. Más városokból oda ment egyének bele estek a bajba a lapok tanúsága szerint. Addig míg már a járvány teljesen meg nem szűnik Nagyszebenbe, nem volna szabad onnan senkit se kibocsátani s viszont ide sem beereszteni, mert így csak terjesztik a súlyos betegséget.

— **Élelmes borbélyinas.** Maczenauer Róbert 14 éves borbélyinas elhatározta, hogy Nagyszebenből Fogarason át Brassóba utazik, mivel megunta már az egyformaságot Nagyszeben városában. De mivel nem volt pénze „a lust reiserá, perpedes apostolorum“ pedig nem akart neki indulni a hosszú utnak, tehát elhatározta, hogy a vonat ütközjére felül s úgy megy Brassóba. Ezt a merészséget meg is cselekedte csodálatos módon, — minden szerencsétlenség nélkül érkezett meg Brassóba. Azonban ott észrevették a merészen utazó borbélyinast s a rendőr a potyautazásért előállította aminek a vége az lett, hogy Matzenauert visszatoloncolták unalmas helyére Nagyszebenbe.

— **Meghívó.** A fogarasmegyei köztisztviselők önszervező egyesülete f. év december 13-án d. e. 11 órakor az állami polgári leányiskola nagytermében közgyűlést tart. Az elnökség felkéri az igen tisztelt tag urakat, hogy minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék. Az elnökség.

— **Tűz.** December hó 1-ével délután 3 órakor félre verték a lutherános templom harangját, mely azt jelezte, hogy tűz volt a ménesuradalomnál, ahol istállók égtek le. Örömmel írhatjuk, hogy Fogaras lakossága eléggé gondos és éber a tűzrendészet terén, s így tehát ez a borzasztó elemi csapás ritkán szokott ismétlődni városunkban.

— **Az államvasutak orvosai.** Mint hírlik, az államvasutak egészségügyi szolgálatának reformját már munkába vették. Ennek értelmében az államvasutaknál az orvosi kezelés is intenzívebb felügyelet alá kerül. A szabályzat értelmében minden üzletvezetőségben lesz egészségügyi osztály melynek élére egy főorvos jön föllenör fizetéssel. Ezen főorvosok azonban az igazgatóság egészségügyi osztályának a fennhatósága alá kerülnek. A Máv. ezen új főorvosai rendes hi-

vatalos órákat tartanak és csak annyit praktizálnak, a mennyit a hivatal megenged nekik.

— **Famagvak eladása.** A m. kir. földmívelésügyi miniszteriumban a hazai erdőbirtokosok által eladásra bejelentett erdei famagvakról egy kimutatás állítottott össze, mely a brassói kereskedelmi és iparkamara irodájában az érdekeltek által betekinthező.

— **Iskolaszolgák egyenruhája.** A vall. és közokt. ügyi miniszter legújabban elrendelte, hogy az iskolaszolgák, mint a városiak, vármegyeiek ezentul kötelesek szintén egyenruhát viselni. A mai renovációs világban még azt is megérjük, hogy a tanárokat, tanítókat is egyenruhába fogja bujtatni az állam?!

— **A villam lámpák az Olt-utcában** nagyon sokszor nem égnek egész esteiken át. Mi ennek az oka? Világosságot kérünk a közbiztonság és közrend megőrzése céljából a olt-utcai lakosok nevében. Annival feltűnőbb ez a dolog, mert volt eset, hogy az egész városban égett, csak az Olt-utcában nem. Rendet kérünk!

LEGUJABB.

Express tudósítás.

Budapesti tudósítónk írja, hogy a megtervezés kérdése a balkáni bonyodalmak miatt kissé elaludt ugyan, de újra ébrednek. Ajtai dr. új megtervezési tervet készített, amely most megbeszélés tárgyát képezi. Az új terv szerint a két Küküllő, Brassó és Háromszék egyesülne, egyedül Fogarast darabolnák fel. Fogaras, Nagydísznód és Szászsebes választana közösen képviselőt. A lapunkban e tárgyban megjelent két cikket Ajtai dr. most tanulmányozza.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

Sz. J. Fogaras. „Ugy nem lehet lapot szerkeszteni, ha a szerkesztő mindig csak az íróasztal mellett ül s nyilvános helyre nem jár stb. Ezeket írja ön nekünk. Mi erre azt replikázunk: Ilyen kis helyen mint Fogaras jó ha a szerkesztő a különböző klikkektől elzárja magát s nyilvános helyekre nem jár, mert az érintkezésnek az i z e rendszeren megérzik a lapon. De meg ha a szerkesztő mindenütt ott lenne, akkor ki írná meg a cikkeket, híreket? Vannak nekünk riportereink mindenütt, sőt még olyan helyeken is és olyan egyéniségek, akiről ön azt nem is tételeznél fel. Azok az adatokat összegyűjtik, mi pedig feldolgozzuk. Legyen tehát nyugodt.“

K. Gy. Alsócsa. Két pedagógiai irányu cikket nem akartunk egy számban közölni, így az öné a jövő számra halasztottuk. — Jönni fog, türelem.

Sz. Gy. Helyben. Ne kritizáljon kérjük, hanem írjon. Ha ön és társai dolgozni fognak, akkor úgy fog kinézni a lap. Az mindenki előtt nyitva áll.

Memkozölhetők: „F. T. E.“ (A bírói végzéseket, hiteles iratokat közöljük. Ezt nem, mert személyeskedő éie van.) — „Kisemberek.“ Brutusok, Kartiusok! stb.

Kritikán aluliak: „A krumpli virág.“ „Pálma.“ „Új irány.“ „A tél.“ „Miklós napja.“ „Karácsony“ stb.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID

Versenyfárgyalási hirdetés.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok 1909. évi 100 q. azaz száz métermáz a szalonnaszükséglete 1908. évi december hó 16-án délelőtt 11 órakor a fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében tartandó írásbeli versenyfárgyalás útján beszerzésre kerül.

Az egy koronás bélyeggel és 5% b. natpénzzel ellátott ajánlatok, melyeknek borítékán „Ajánlat szalonnára“ felírás alkalmazandó folyó évi december hó 16-án délelőtt 11 óráig a fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál nyújtandok be, később érkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Ajánlatok csakis pörkölt és teljesen egészséges szalonnára tehetőek fej és állkapocs nélkül. — Az összes szállítandó szalonnának 1908. évi december, vagy 1909. évi január és február havi öléből származottnak kell lenni, melyből 65 métermázának oldalankint legalább is 40 kilogramot, 35 métermázának oldalankint legalább is 30 kilogrammot kell nyomnia.

A részletes szállítási feltételek a fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál a hivatalos órák alatt bármikor betekinthezők, vagy pedig kívánatra megküldetnek.

Fogaras, 1908. november hó 27-én.

Fogarasi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

Jövő évi április hónapra keresek itt Fogarason 6-7 szobás földszinti lakást

(esetleg két épületben), udvarral és kerttel.

Dr. Bauszern Guidó, kir. közjegyző.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküküllőm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kőmag és csontár gyümölcsfákat, pöszmete és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret-diszercserjéket, gyümölcsfa vadoncsokot, sovénynék valct, tulvelu fakat, rózsákat stb.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

K Ö H Ö G É S !

A ki saját magát vagy gyermekét köhögés, rekedtség, torokhurut, görcs és számarhurutos köhögéstől megmenteni akarja, vegye az orvosilag kipróbált és ajánlott

Kaiser-féle

mell-Caramelleket

a 3 fenyő jellel

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány.

Csomagja 20 és 40 fill.

Szelencéje 80 fillér.

Kapható: Hermann J. P., dr. Kontesveller Károly gyógyszerártaiban és F. A. Pildner Steinburg órángyalhoz címzett gyógyszerártaiban.

Szám 420—1908. végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagysinki kir. járásbíróság 1908. évi Sp. 209—4. és 163—6. sz. végzése következtében dr. Popesku Tivadar fogarasi ügyvéd által képviselt Dregics Vidor és neje szül. Iglimbea Anna sonai lakosok javára 135.274 kor. 50 fill. s jár. erejéig 1908. évi október hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 670 koronára becsült következő ingóságok, u. m. : 2 drb. ökör, 1 bivalj tehén, egy sertés, egy szekér, 4 hektó törökbuza stb. ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagysinki kir. járásbíróóság 1908-ik évi V. 203—2. számú végzése folytán 409 kor. 50 fill. tőkekövelés és eddig összesen 59 kor. 15 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Sona községben alperes lakásán fűtca 110 házszám alatt leendő megtartása 1908. évi december hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

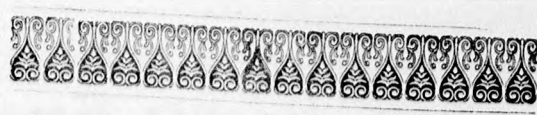
Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagysinken, 1908. évi novemb. 26.
Szentpétery Béla,
kir. bir. végrehajtó.

„M-i-i-1-2?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettahüvelyek fadobozban.

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelessel valódi! Minden fadoboz egy érdekes hüvészkártyát tartalmaz.

Vegyenek csak
Szt. Pétervári sárczipó
Utóferhentlen a tartósságban.
Valódi csak ezen háromszögű védjeggyel

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESITETT, **rendkívül üdítő asztali víz.**

Üdit, gyógyít! Orvosilag ajánlva.

Ívógyóymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:
Muschung buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Két egészséges, tiszta urilakás azonnal **kiadó.**

I. 3 szoba, 1 konyha, üvegfolysó, pince, berendezett villanyvilágítás. 340 kor.

II. 5 szoba, téli és nyári konyha, 2 speiz, fürdőszoba, díszkert etc. berendezett villanyvilágítással. 900 kor.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban.

Angol- és francia szabászati női-tanfolyam!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint Görög-utca 5. hsz. alatt 2 hónapi időtartamra **angol- és francia szabászati női-tanfolyamot** nyitok: december hó 1-től.

Bel- és külföldön szerzett tapasztalatom teljes garanciát nyújt arra, hogy növendékeim igényeit kielégíthessem. Ugy a szabászatért, valamint az összeállításért felelősséget vállalok.

Szíves pártfogást kér
teljes tisztelettel:
Roóz Mór,
angol- és francia női-szabó.

Egy nagyon jókarban levő **koncert-zongora** jutányos áron **ELADÓ.** Bővebbet a kiadóhivatalban.

NAGYENYED re forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet I. fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfák, disz- és kerítésnövények stb.
Nemes szilvacsemetékben nagy készlet **szőlőoltványok** európai, amerikai sima és gyökeres vesszők. Árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyszombeni fiókja

Alapított 1841-ben.

Nagypiac 2. szám.

Alapított 1841-ben.

Alaptőke és tartalékalapok 93 millió korona.

Betétek elfogadása takarékpénztári könyveeskékre folyó számlára és pénztári jegyekre.

Értékpapírok, idegen pénzek, éropénzek vétele és eladása.

Értékpapírok átvétele őrzésre és kezelésre.

Kölcsönök nyújtása értékpapírokra mérsékelt kamat mellett.

Szelvények és kisorsolt értékek beváltása.

Bel- és külföldi váltók és utalványok leszámítása v. vásárlása.

Katonai házassági óvadékok beszerzése.

Sorsjegyek árfolyamveszteség elleni biztosítása.

Tőzsdői megbízások teljesítése.

Tőkebefektetésre különösen alkalmasak a Pesti M. Kereskedelmi Bank 4% és 4 1/2% adómentes záloglevelei és községi kötvényei, melyek a közigazgatás minden ágazatában biztosítésként és bánatpénzül elfogadhatók. Ezen óvadékképes záloglevelek és községi kötvények árvapénzek elhelyezésére, valamint katonai házassági óvadékokra alkalmasak.

Minden a bank és takarékpénztári üzlettel kapcsolatos ügyben úgy szóbeli, mint írásbeli úton díjmentes felvilágosítás.

Fogaras, a Ferencz József-tér 161. szám alatt levő

! TRANSSYLVÁNIA-szálloda!

BÉRBE kiadó

! ! szakértő egyének ! !

következő feltételekkel:

1. A tulajdonos hajlandó csak a kávéházat és az éttermeket a szükséges mellékhelyiségekkel kiadni. — 2. Közmegegyezéssel azonban a vendégszobákat és a tánctermet is rendelkezésére bocsátja a bérlőknek, különben — ezeket maga kezelteti. —

— Megkeresésért —
Lauritsch Manó örököséhez,
küldendők — Fogarasba.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

PÉNZ

KÖZLÖNÖNT

kieszközlünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatiszteknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelevényre 10—30 éves törlesztésre 6—6 1/2% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Minden köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában, mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunkban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérdésközlésnél okvetlen megírandó a kölcsöntkérő neve, állása, lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítással szolgálunk. **Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön felvétele után fizetendő.**

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcáhitelt nagyobb kereskedőknek, vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre, értékpapírokra, katonai házassági óvadékokra, vidéki takarékpénztárak és bankok részvényeire egy nap alatt legelőnyösebben folyósíthatunk. Kérdésközléshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törv. sz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

— Egy teljesen új —

kredenc

olcsó áron

— **ELADÓ.** —

Bővebbet

— a kiadóhivatalban. —

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarasban kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarasban.